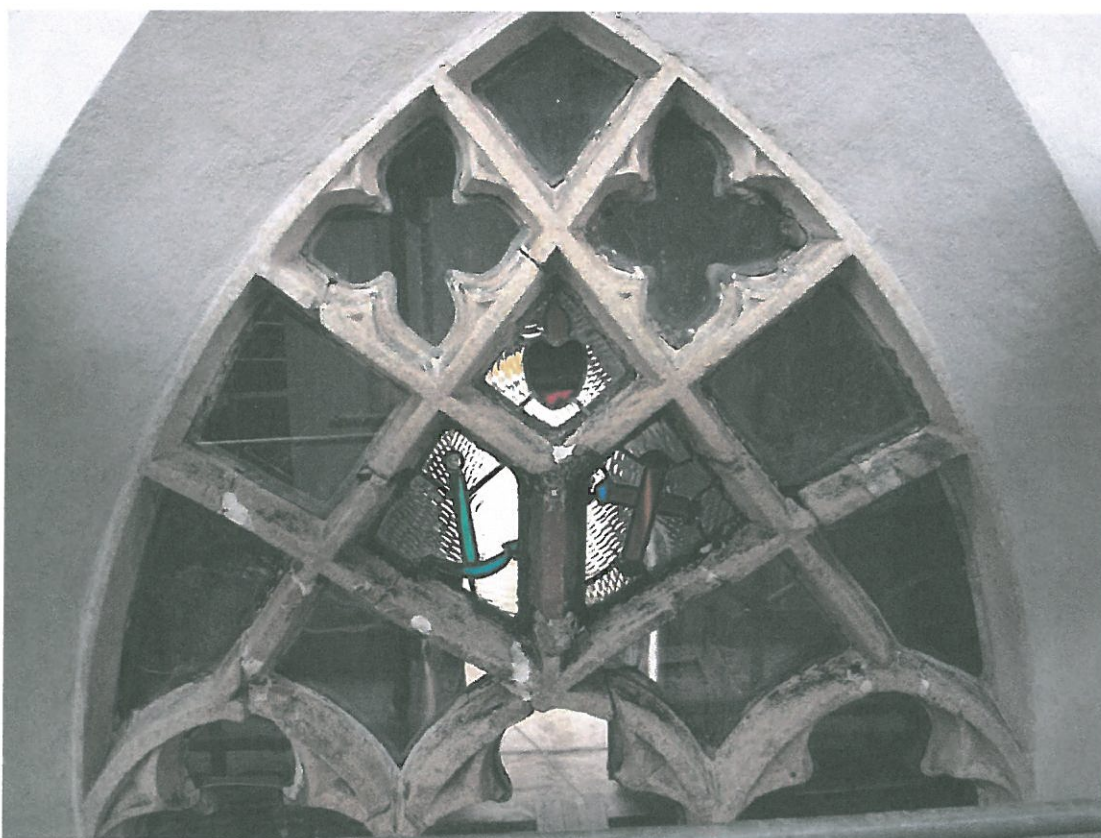

Restaurátorský záměr *restaurování vitráží*

klášter Minoritů, Český Krumlov

vypracovala: Monika Zborníková Vintrová

povolení k restaurování č.j. MK 59274/2011

č.j. MK 7962/2002

Jeronýmova 566, 397 01 Písek

tel./fax: 382 211 520, mobil: 602 115 990

v Písku dne: 22.9.2014

I. Identifikační údaje:

Lokalizace: Klášter Minoritů, Český Krumlov

Číslo rejstříku ÚSKP:

Památka: Gotická okna v ambitu s vitrážemi

Technika: Klasická technika zakládání skla do olověného profilu za použití čirého a barevného skla doplněné sklomalbou sklářskými barvami a lazurami.

Datace: zasklení 19. stol., gotická kamenná okna konec 15. stol.

Rozměr oken: cca 1700 x 3200 mm – 12 ks
cca 1300 x 2100 mm – 1 ks

I. Popis:

V ambitu kláštera je 12 pozdně gotických oken zakončených lomeným obloukem s kružbovými obrazci. Původní kamenné pruty byly v 19.stol. nahrazeny profilovanými dřevěnými s vodorovnými dřevěnými příčkami. V horních částech kružby se dochovaly barevné různorodé vitráže s ornamentální kompozicí. Vitráže jsou vyrobeny z čirých i barevných ručně foukaných skel spojené olověným profilem. U okna ozn.OS/3 je tabulka s lebkou malovaná sklářskými vypalovacími barvami. Olověná síť vitráží je pájená pouze ve spojích.

Ostatní plochy okna jsou zaskleny ručně foukaným sklem nebo různými náhradami, které vznikaly při průběžných lokálních opravách rozbitých tabulek. Většina tabulek pochází z 19.stol. Ručně foukané sklo vykazuje typické znaky technologie výroby, bubliny, nerovnost skla. Vitráže a zasklení je fixováno do kamenného ostění z exteriéru.

Obdélné kamenné trojdílné okno s poutcem (ozn. OS/7) je o rozměru 1275 x 2100 mm a je tvořeno vitražemi z čirých a barevných ručně foukaných skel tvořící pravidelný geometrický vzor. Vitráže jsou osazeny z interiérové strany ambitu. Zde se dochovalo původní kamenné ostění.

II. Popis stavu oken před restaurováním

Na dochovaných **vitrážích** nebyly provedeny dosud žádné restaurátorské zásahy, pouze hrubé sklenářské opravy. Povrch skel je pokryt vrstvou prachových depozit, mastnotou a hmyzem a vlivem vyloučení alkalických složek ze skla se na povrchu tvoří sintrové povlaky. Olověná síť vitráží je vlivem stárí lokálně popraskaná na některých místech i

mechanicky poškozená. Některé tabulky jsou prasklé a uvolněné z olověné osnovy a na jednotlivých vitrážích lze pozorovat mezery mezi sklem a olovem.

Vitrážové díly jsou uvolněné z kamenného ostění vlivem absence nebo velmi popraskaného fixačního tmelu. U vitrážového okna ozn.OS/7 chybí středová část, která je provizorně zasklena.

Skleněné tabulky v kružbách jsou lokálně spojeny olověným profilem v místech zúžení tabulky, kde hrozí prasknutí. U většiny tabulek složitějších tvarů, kde tabulka není dělena olověným profilem jsou prasklé.

Ostatní pravidelné obdélné tabulky pod kružbami jsou lokálně na některých místech prasklé se sintrovými povlaky vyloučených alkalických složek.

III. Koncepce restaurátorského zásahu:

Vzhledem ke stavu olověné sítě a stavu skel ve vitrážích je nutné všechny vitráže z ostění demontovat. Většinu tabulek bude nutné rozebrat z olověné sítě, pouze lokálně bude olověná síť zachována. Po rozebrání skel z olověné sítě bude nutné provést zkoušku rozpustnosti ulpívajících nečistot na skle. Nové olověné profily budou použity ve stejné šíři jako u originálu. Prasklé tabulky budou spojeny správkovým olověným profilem, chybějící tabulky budou nahrazeny kopiemi stejného odstínu. Olověná osnova bude bodově pájena.

Obdélné tabulky pod kružbou navrhuji po konzervaci vsadit po obvodu do olověného profilu. Toto opatření vytvoří ochrannou mezivrstvu mezi sklem a kamenným ostěním. Jako možné řešení se jeví tyto velké tabulky cca 50 x 60 cm o síle 2-3 mm rozčlenit olověným profilem a vytvořit tak pružnější a více odolný panel ve velmi nerovném kamenném ostění.

Ve spodních částech oken navrhuji provizorní větrací sítě nahradit otvíracími nebo vyklápěcími kovovými ventilačními díly. Počet a umístění bude upřesněno v in situ.

IV.Návrh postupu celkového restaurování okna:

1. Fotodokumentace stavu vitráží
2. Zaměření a popis pův. stavu, dokumentace
3. Demontáž výplní z ostění, ambaláž a odvoz do ateliéru
4. Zhotovení šablon kružbových obrazců
5. Zhotovení šablony linií olov.sítě
6. Rozebrání jednotlivých skel z olověné sítě
7. Mechanické očištění skel, fixace malby
8. Výběr skel podle původních odstínů. Dořezání chybějících tabulek.

9. Lepení prasklých tabulek epoxidovou pryskyřicí.
10. Příprava olov. profilů dle originálu
11. Složení jednotlivých výplní do nové olověné sítě
12. Bodové pájení olověné sítě jako u původních olov. profilů 63% cínem
13. Celoplošné přetmelení dílů, očištění
14. Připájení příponek pro kovové výztuhy
15. Ambaláž a odvoz na původní místo
16. Přichycení kovových výztuh k příponkám
17. Osazení vitraží do kamenného ostění
18. Fixace skel a vitráží do vápenné malty
19. Závěrečné očištění
20. Zhotovení fotodokumentace po ukončení prací
21. Vyhotovení restaurátorské zprávy
22. V průběhu restaurování budou okna provizorně zakryta

Použité materiály:

1. Sklo čiré a barevné ručně foukané Lamberts glass
2. Tmel sklenářský
3. Olovo Pb 99,97% - profil "H" (šíře dle originálu)
4. Destilovaná voda
5. Chelaton III.
6. Cínoolověná pájka 63% Sn
7. Dvousložková epoxidová pryskyřice
8. Paraloid B72
9. Stearin, kalafuna, techn. benzin, líh
10. Plavená křída
11. Vapo tmel-vápenná směs pro fixaci skel do kamenného ostění
12. Alkyduretanová kovářská barva –kovové nosné příčky

V. Návrh na technické a výtvarné řešení spodní části okna

Původní kamenné pruty byly v 19. století nahrazeny dřevěnými ve stejné profilaci, také vodorovné nosné příčky jsou dřevěné. Pokud dojde k výměně za kamenné pruty, musí být vodorovné příčky vyrobeny kovové, typické pro vitrážové zasklení. Technické řešení tohoto kovového prvku navrhuji dle přílohy. Tato příčka bude do kamenného ostění zasunuta do původních pouzder a do pouzder nových kamenných prutů.

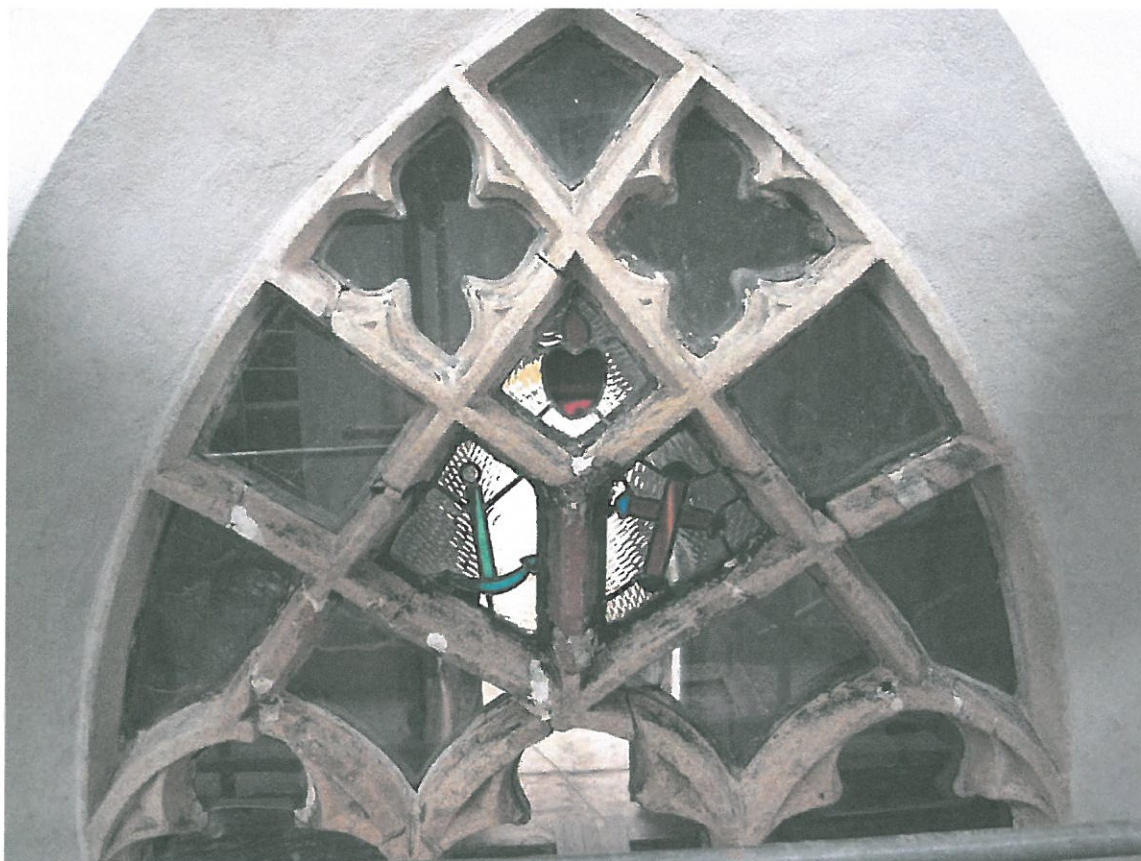
Z hlediska větší pružnosti jednotlivých skleněných ploch navrhuji v kružbách jednoduché členění olověným profilem. V části okna pod kružbou navrhuji panely členit olověným profilem dle přiloženého návrhu. Takto zhotovené vitrážové díly budou lépe kopírovat nerovné falce kamenného ostění a u kovových vodorovných příček nebude hrozit prasknutí. V případě mechanického útoku na skla dojde k prasknutí pouze menší tabulky v olověné síti, která je snadno vyměnitelná než výměna celé tabule jednotlivého dílu. Údržba a čištění oken bude méně riziková.

PŘÍLOHY:

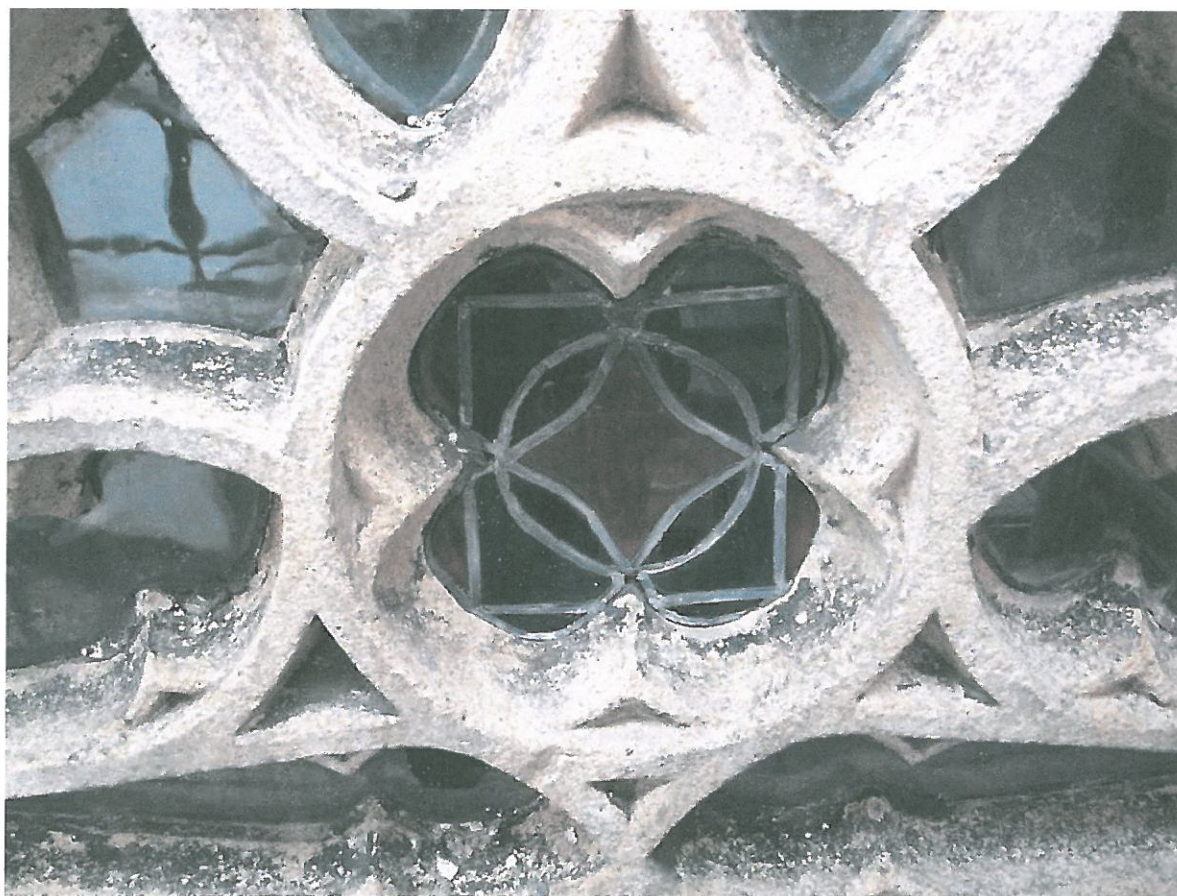
1. Technický náčrtek řešení kovových příček a fixace skel
2. Návrh na vitrážové členění skel

zpracovala: M. Zborníková Vintrová
restaurátorka vitrají
povolení k restaurování č.j. MK 59274/2011

Zborníková Vintrová

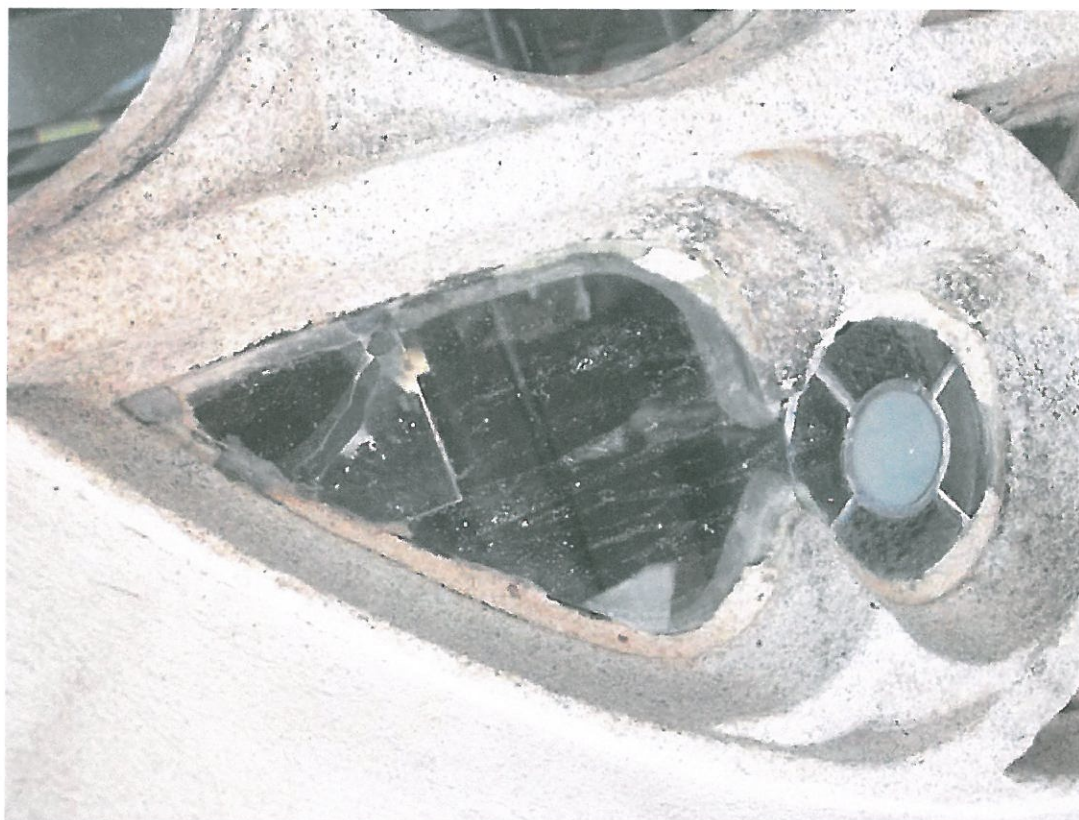
Okno OS/10 stav před restaurováním- pohled na horní část okna kružby. Popraskané tabulky.

Okno OS/2 stav před restaurováním- detail kružby okna. Vypadaný tmel po obvodu skel. Popraskané olověné nuty.

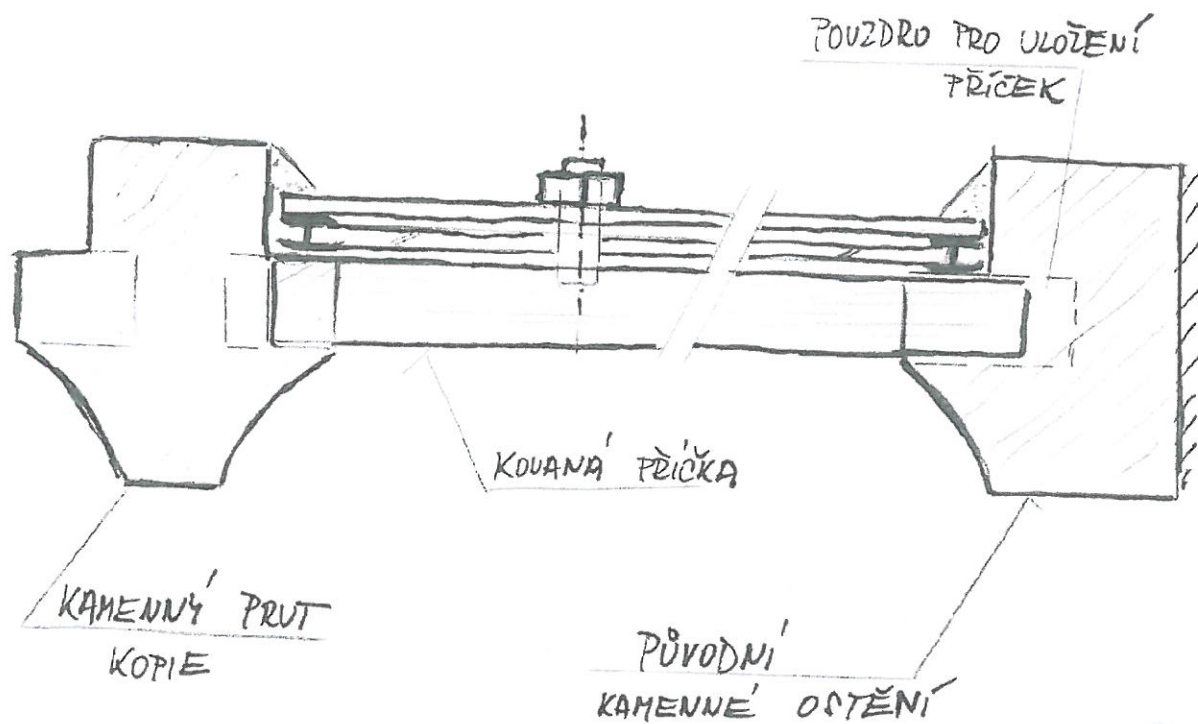
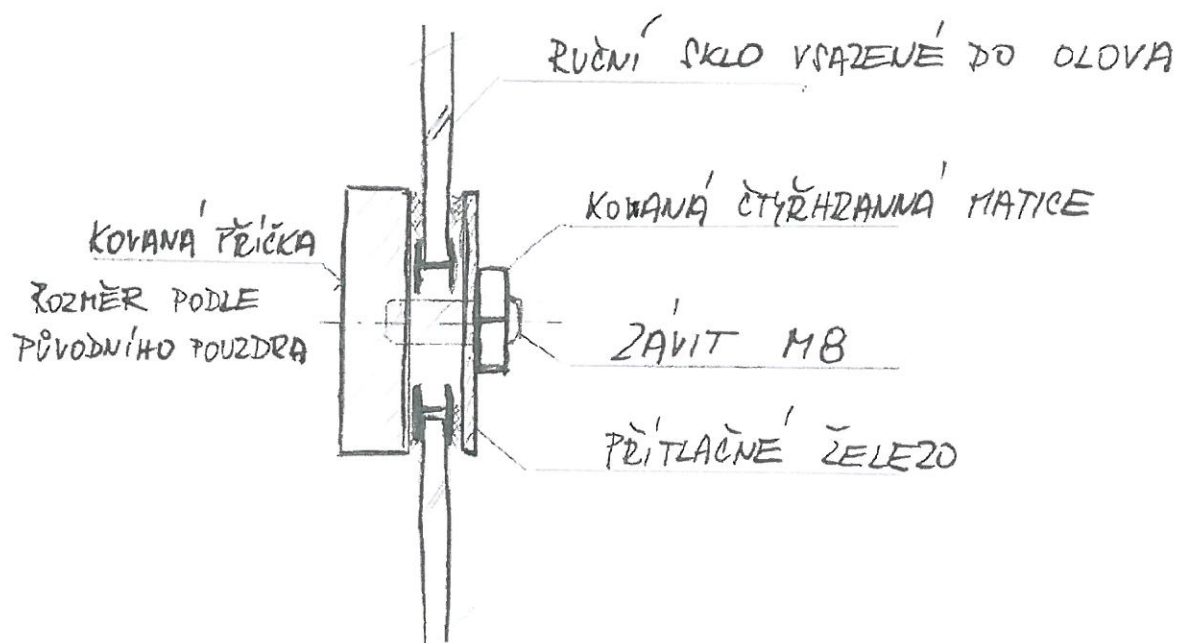

Okno OS/7 stav před restaurováním- celkový pohled na okno. Absence středové části vitráže.

Okno OS/8 stav před restaurováním- detail hrubé sklenářské opravy

Technický náčrt kovové příčky a fixace skel

Návrh na vitrážové zasklení okna v ambitu
klášter Minoritů Český Krumlov

okno číslo OS/9

